

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

8. In paupertate delicias maiores percipi, quàm in diuitijs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

tatis suppeditatio. Has cum quis, quamuis indignus, habere possit, in bonis non numero. Quod enim est bonum, id non quibus habere potest, ait Tullius. Et quis ea bona vocet, quæ vrunt, & cruciant? Et tamen homines ea expetunt. In hoc excusabiles sunt dii, ait Seneca, quod ista, quæ vrunt, quæ cruciant, optantibus data sunt.

Age ergo iam, & percontemur ab eis, ait S. Chryostomus, an expetenda videantur esse diuitia? Respondebunt primò, propter vitam voluptatem, & corporis delicias, tum deinde, propter honorem, & propter officia, quæ ab hominibus diuitiarum causa conferuntur, & quia diues facile vlisci potest in eos, qui iniuriam inferre tentauerint, & ut timori ceteris sit. Existimo, quod alias, exceptis his, causas non habeant, voluptatis dico, honoris officiorum, timoris & vltionis: nam neque sapientiores, neque temperantiores, neque prudentiores, neque clementiores diuitia hominem facere possunt, non denique sanctiores: nusquam enim aliquando iracundum in placidum & mansuetum commutarunt, neque incontinentem continentiam docuerunt, nec voluptuosum sobrietatem, nec inuerecundum verecundiam, nec aliud virtutis genus. Quod si virtutibus anima nihil conferunt, nec meliorem hominem secundum titulum virtutum reddunt, dic, quæso, quam ob causam videantur diuitia expetenda? Singula deinde ostendit, quæ vniuersim asseruerat, nimirum potius morbos à diuitijs haberi, quàm voluptates; superbiam, quàm honores, dedecus quàm dignitates; vliscendi autem potestatem potius causam esse execranda diuitias, quàm sectandi, de quibus postea locus erit agendi. Sufficiet hinc primum caput attigisse. Alibi igitur idem S. Pater ait: Vnum est quo diuitia paupertatem superare videntur, quotidianis affluere delicijs, multa in conuiujs repleri voluptate. Hoc tamen in pauperum mensa potius contingit, qui maiori, quàm diuites fruuntur voluptate. Et ne miremini dictum, ex ipsa rerum demonstratione manifestum fiet. Nostis quippe omnes, & hoc confitemini, quod voluptatem in conuiujs, non ferculorum natura, sed conuiuantium dispositio facere consuevit, ut cum fame quis mensam attingit, omni obsequio, & condimento, & innumeris ciborum illecebris, incundiorem escam gustabit, etsi omnium vilissima sit, necessitatem verò & esuriem proueniens (quod diuites faciunt) etiam si placentas inuenerit appositas, non sentiet voluptatem, appetitum scilicet non excitato, & in hoc testes qui-

Ant ser de
di it.
Cic. lib vlt.
Tuscul.
Senec. ep. 22

VIII.
S. Chryl. hom.
mil Quod
nemo læditur,
nisi à se
iplo

S Chrysof. a
hom. ad rom

Prou. 27. 7. dem vos omnes. Audiamus autem & Scripturam: Anima saturata calcabit fauum, & anima esuriens etiam amarum pro dolci sumet. Et certe quid dulcius fauo & melle? sed non incundum, ait, non esurienti. Quid verò amaris inincundius? sed dulcia pauperi sunt: pauperes autem cum necessitate & esurie ad cibum veniunt, diuites verò eam non expectant. Unde legitimam & sinceram voluptatem non capiunt. Neque in cibo tantum hoc accidit, sed etiam in potu. Sicut enim illuc esurries, supra escarum naturam, voluptatem inducit, sic & hic sitis incundissimum potum facere consuevit, etsi pura sit aqua, qua bibatur. Et hoc ipsum Prophetia dicebat: Et ex petra melle saturauit eos. Atqui hoc usquam in scriptura lectum est, quòd eduxerit Moses mel de petra, sed tantum aquam. quid igitur hoc? neque enim Scriptura mentitur: postquam enim sitientes, & indigentia defatigati in aquas inciderunt, ex potu voluptatem asserere volens, mel aquam appellauit: non tamquam mutata in mel natura, sed bibentium dispositione, fluentia illa melle incundiora faciente. Vides quomodo sitis sitienti potum suauem reddere consuevit? Multi ergo pauperes fatigati laboribus, siti ardentes, cum dicta voluptate talia cibare fluentia, diuites verò vinum suauem, & odorem, & omnem virtutem habens, qua in vino optari posset, haurientes, non eandem sensere delectationem. Hoc etiam in somno fieri videas, non enim molle stratum, neque de argentatis lectus, neque quies per domum facta somnum dulcem & procliuem facere solet, sicut laborare, & lassari, & vehementer somni indigentes reclinari. Et hoc testatur verum experientia; & ante ipsam experientiam Scripturarum sententia: delitijs enim enutritus Salomon, idem demonstrare volens dicebat: Incundus somnus seruo, siue parum, siue multum comedat. Cur igitur addit: siue parum, siue multum comedat? Quia ambo hac vigiliam inducere solent, indigentia & crapula, illa quidem spiritum arefaciens, & palpebras corneas reddens, nec claudi permittens; hæc verò anhelitum angens, & elidens, & multos inferens dolores: sed tantum est laborum medicina, quòd si etiam ambo adsint, seruus dormire potest. Postquam enim serui tota die circumcursant, dominis suis ministrantes, & ne minimum quidem respirantes, sufficientem laborum & lassitudinum retributionem capiunt in dormiendo voluptatem. Et hoc Dei benignitate factum est, ut non auro & argento, sed labore & necessitate & omni disciplina emi valeant voluptates, Non sic diuites, sed stratis molliibus iacentes sape

Pfal. 80. 7.

Eccle. 5. 11.

tes saepe totam noctem insomnem ducunt, & multa somniantes tali non fruuntur voluptate. Cum ergo maiori cum voluptate pauper & comedat, & bibat, & dormiat, quare diuitia hac priuata supra ipsam paupertatem prerogatiuam habebunt?

Chrysolomo addatur Boëtius, qui ita de opulentia philosophatur, Diuitia quantis implicita sint malis, breuissime monstrabo. Quid enim? pecuniamne congregare conaberis? Sed eripies habenti. Dignitatibus fulgere velis? donanti supplicabis: & qui praire ceteros honore cupis, poscendi humilitate vilescis. Potentiamne desideras? subiectorum insidijs obnoxius periculis subiacobis. Gloriam petis? sed per aspera quaque distractus, securus esse desistis. Voluptuariam vitam degas? sed quis non spernat, atque abijciat vilissimam fragilissimamq; rei corporis seruitium? praefertim cum illud crucem potius soleat afferre, quam voluptatem? ut D. Chrysolomus paulo prius ostendit, hoc ipso pauperum conditionem praeferebat, quia illis omnia, quae voluptatem afferunt, accidunt iucundiora. Immo & saniora. Ita enim ille: Diuitibus in sua incunditate multa irruunt egritudines: pauperes autem a medicorum manibus immunes sunt. Si vero nonnumquam in imbecillitatem incidant, breui seipsum instaurant, mollitie omni liberi, & corpora habent robusta. Magna quidem possessio paupertas sapienter ipsam ferentibus, thesaurus, qui nequit auferri, inculpabilis possessio, diuersorium ab insidijs tutum, & fons purissima sanitatis. Amat igitur Deus illum, cui hanc possessionem tribuit, & hunc thesaurum largitur, & istum fontem sanitatis. At nequeunt vna consistere copia & inopia? copia autem pecuniarum bonum quoddam est? Ego vero nego illud esse bonum, inquit Boëtius, quod noceat habenti. Num id mentior? minime, inquis. Atqui diuitia possidentibus per sepe nocuerunt, cum pessimus quisq; aris alieni magis auidus, quidquid usquam auri gemmarumq; est, se solum, qui habet, dignissimum putat. Tu igitur, qui nunc contum gladiumq; sollicitus pertimescis, si via huius callem uacuis viator intrasses, coram latrone securus cantares. O praclara opum mortalium beatitudo, quam cum adeptus fueris, securus esse desisti! Ac ne Christianos duntaxat ita iudicare existimes, etiam

Sensit Alexander resta cum vidit in illa
Magnum habitatorem, quanto felicior hic, qui
Nil cuperet, quam qui totum sibi posceret orbem,

Passurus

IX.

Boët. de Consol. sol. Philos. l. 3. prof. 2.

S. Chrysol. hom. 2. ad pop.

Boët. de Consol. sol. Phil. l. 2. prof. 5.

Iuuen. sat. 14.